

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Кафедра ботаніки

Саух П.Ю.
“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор ЖДУ
проф. Саух П.Ю.
“03” червня 2013 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СИСТЕМАТИКА ВИЩИХ РОСЛИН

галузь знань
напрямок підготовки
факультет

0401 ПРИРОДНИЧІ НАУКИ
6.040102 Біологія*
Природничий

Робоча програма навчальної дисципліни Систематика вищих рослин для студентів за напрямом підготовки 6.040102 Біологія*. – „8” квітня 2013 року – 25 с.

Розробники:

Муж Г.В., доцент, кандидат біологічних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ботаніки

Протокол від “ 8 ” квітня 2013 року № 12

Завідувач кафедри ботаніки (Киричук Г.Є.)

“ 8 ” квітня 2013 року

Схвалено методичною комісією природничого факультету

Протокол від “11” квітня 2013 року № 9

Голова (Вискушенко А.П.)

“11” квітня 2013 року

Схвалено вченою радою

Житомирського державного університету імені Івана Франка

Протокол від “24” травня 2013 року № 10

Проректор з навчальної роботи М.М. Осадчий

“24” травня 2013 року

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Напрямок підготовки 6.040102 Біологія*

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 0,5	Галузь знань 0401 Природничі науки Напрямок підготовки 6.040102 Біологія*	Варіативна	
Модулів – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 36		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 1,6		4-й	3-й
		Лабораторні	
		12 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		21 год.	27 год.
		Індивідуальні завдання	
		3 год.	3 год.
	Вид контролю		
	Модульна контрольна робота		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 55% : 44%
- для заочної форми навчання – 17% : 83%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: викладання навчальної дисципліни “Систематика вищих рослин” є ознайомити студентів з основами систематики вищих рослин.

Завдання курсу: сформувати у студентів систему знань щодо принципів номенклатури та систематики вищих рослин; ознайомити з основними напрямками еволюції та закономірностями філогенії вищих рослин; з’ясувати значення вищих рослин у природі та житті людини.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- особливості організації тіла і циклів відтворення вищих рослин у цілому та окремих систематичних груп;
- таксономічну різноманітність і загальну філогенію вищих рослин, їх ознаки, значення в природі та для людини, поширення, особливості екології;

вміти :

- визначати таксономічну приналежність вищих рослин природної флори;
- практично застосовувати теоретичні знання для вирішення природоохоронних проблем;
- працювати з фіксованим та живим матеріалом, тимчасовими і постійними препаратами;
- виготовляти препарати та опанувати техніку біологічного рисунку.

3. Програма навчальної дисципліни**Модуль 1. Архегоніати****Змістовий модуль 1. Вищі спорові рослини. Голонасінні рослини****Тема 1.** Відділ Мохоподібні. Клас Печіночники,**Тема 2.** Відділ Мохоподібні. Клас Листостеблові мохи.**Тема 3.** Відділ Плауноподібні.**Тема 4.** Відділ Хвощеподібні.**Тема 5.** Відділ Папоротеподібні.**Тема 6.** Відділ Голонасінні. Класи Саговникові, Гнетові, Гінкгові, Хвойні.**4. Структура навчальної дисципліни***

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Архегоніати												
Змістовий модуль 1. Вищі спорові рослини. Голонасінні рослини												
Тема 1. Відділ Мохоподібні. Клас Печіночники,	6	-	-	2	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 2. Відділ Мохоподібні. Клас Листостеблові мохи.	6	-	-	2	-	4	6	-	-	2	-	4
Тема 3. Відділ Плауноподібні.	6	-	-	2	1	3	6	-	-	-	-	6
Тема 4. Відділ Хвощеподібні.	6	-	-	2	-	4	6	-	-	-	1	5
Тема 5. Відділ Папоротеподібні.	6	-	-	2	1	3	6	-	-	2	1	3
Тема 6. Відділ Голонасінні. Класи Саговникові, Гнетові, Гінкгові, Хвойні.	6	-	-	2	1	3	6	-	-	2	1	3
Разом за змістовим модулем 1	36	-	-	12	3	21	36	-	-	6	3	27
Разом	36	-	-	12	3	21	36	-	-	6	3	27

* - лекційні, практичні та семінарські заняття не заплановані

7. Теми лабораторних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Відділ Мохоподібні. Клас Печіночники,	2
2.	Відділ Мохоподібні. Клас Листостеблові мохи.	2
3.	Відділ Плауноподібні.	2
4.	Відділ Хвощеподібні.	2
5.	Відділ Папоротеподібні.	2
6.	Відділ Голонасінні. Класи Саговникові, Гнетові, Гінкгові, Хвойні.	2
	Всього	12

Теми лабораторних занять (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Відділ Мохоподібні. Клас Листостеблові мохи.	2
2.	Відділ Папоротеподібні.	2
3.	Відділ Голонасінні. Класи Саговникові, Гнетові, Гінкгові, Хвойні.	2
	Всього	6

8. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підцарство Вищі рослини. Відділ Мохоподібні. Відділ Мохоподібні. Клас Печіночники	2
2.	Клас Листостеблові мохи.	2
3.	Відділ Плауноподібні	2
4.	Відділ Хвощеподібні	2
5.	Відділ Папоротеподібні	2
6.	Відділ Папоротеподібні. Клас Поліподіопсиди.	5
7.	Відділ Голонасінні. Класи Саговникові, Гнетові, Гінкгові.	3
8.	Відділ Голонасінні.	3
	Разом	21

Самостійна робота (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підцарство Вищі рослини. Відділ Мохоподібні.	4
2.	Відділ Мохоподібні. Клас Листостеблові мохи	4
3.	Відділ Плауноподібні	4
4.	Відділ Хвощеподібні.	4
5.	Відділ Папоротеподібні	5
6.	Відділ Голонасінні	6
	Разом	27

8. Індивідуальні завдання

(денна і заочна форма навчання)

№ п/п	Завдання	Кількість годин
1.	<p><u>Підготувати презентацію на одну із представлених тем:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Клас Антоцеротові і Печіночники.2. Клас Листостеблові мохи3. Клас Лікоподіопсиди4. Клас Молодильникові5. Відділ Псилотоподібні6. Викопні Хвоцеподібні (Класи Гієнієві, Клинолистові)7. Клас Еквізетопсиди8. Викопні Папоротеподібні (Класи Аневрофітопсиди, Археоптеридопсиди, Кладоксиллопсиди і Зигопреридопсиди)9. Клас Вужачкові і Маратиопсиди10. Клас Поліподіопсиди11. Викопні голонасінні (Класи Насінні папороті (Лігіноптеридопсиди) та Бенетитові12. Клас Саговникові. Підклас Кордаїти13. Клас Гнетові14. Клас Гінкгові15. Клас Пінопсиди (Хвойні)16. Порядок Соснові17. Порядок Кипарисові18. Порядок Подокарпові, Тисові та Араукарієві19. Походження насінневого зачатка і насінини20. Використання зелених (гіпнових) і сфагнових мохів.21. Відділ Голонасінні у флорі Житомирщини22. Відділ Плауноподібні, Хвоцеподібні та Папоротеподібні у флорі Житомирщини23. Рідкісні, ендемічні і реліктові рослини Житомирщини24. Мохоподібні в Червоній книзі України25. Вищі спорові рослини (Плауноподібні, Хвоцеподібні, Папоротеподібні, Голонасінні) в Червоній книзі України	2
2.	<p><u>Назви видів рослин, які потрібно вивчити</u></p> <p>Відділ Мохоподібні (Bryophyta) Маршанція мінлива (Marchantia polymorpha) Антоцерос гладенький (Anthoceros laevis) Зозулин льон звичайний (Polytrichum commune) Сфагнум болотний (Sphagnum palustre)</p> <p>Відділ Плауноподібні (Lycopodiophyta) Плаун булавовидний (Lycopodium clavatum) Плаун колючий (Lycopodium annotinum) Лікоподіела заправна (Lycopodiella innudata) Плаун баранець (Lycopodium selago) Селагінела селаговидна (Selaginella selaginoides)</p> <p>Відділ Хвоцеподібні (Equisetophyta) Хвощ лісовий (Equisetum sylvaticum) Хвощ польовий (E. arvense)</p>	1

<p>Хвощ річковий (<i>E.fluviatile</i>) Хвощ болотний (<i>E.palustre</i>) Хвощ лучний (<i>E.pratense</i>) Хвощ зимовий (<i>Equisetum hiemale</i>) Відділ Папоротепоподібні (<i>Polypodiophyta</i>) Безщитник жіночий (<i>Athyrium filix-femina</i>) Щитник чоловічий (<i>Dryopteris filix-mas</i>) Орляк звичайний (<i>Pteridium aquilinum</i>) Вужачка звичайна (<i>Ophioglossum vulgatum</i>) Гронянка ключ-трава (<i>Botrychium lunaria</i>) Багатоніжка звичайна (<i>Polypodium vulgare</i>) Страусине перо звичайне (<i>Matteuccia struthiopteris</i>) Платицерій оленорогий (<i>Platycerium bifurcatum</i>) Листовик сколопендровий (<i>Phyllitis scolopendrium</i>) Вудсія альпійська (<i>Woodsia alpina</i>) Асплений волосовидний (<i>Asplenium trichomanes</i>) Сальвінія плаваюча (<i>Salvinia natans</i>) Марсилія чотирилиста (<i>Marsilea quadrifolia</i>)</p>	
Всього	3

10. Методи навчання

- Словесні – лекція, бесіда, розповідь-пояснення.
- Практичні – виконання лабораторних дослідів, розв’язування генетичних задач і вправ, написання рефератів.
- Пояснювально-ілюстративні (інформаційно-рецептивні)
- Репродуктивні;
- Проблемного викладу;
- Евристичний (частково – пошуковий);
- Дослідницькі.

11. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів проводиться на кожному лабораторному занятті шляхом усного та письмового контролю. На лабораторному занятті контроль підготовки студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконання роботи та його захист перед викладачем.

Проміжний проводиться у вигляді підсумкових модульних контрольних робіт, після яких виставляється оцінка за модуль. Підсумкова кількість балів за модулями може виставлятися за вибором викладача: а) як середнє арифметична балів за всіма формами контролю та оцінки підсумкової модульної контрольної роботи; б) як кількість балів за підсумкову модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль успішності навчання: проводиться у вигляді підсумкової модульної контрольної роботи.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та проміжний контроль	Підсумковий	Середнє
--------------------------------	-------------	---------

Модуль 1						контроль (АМКР)	арифметичне (ЗМ 1+ АМКР)
ЗМ 1							
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
100	100	100	100	100	100	100	100

T1, T2 ... Tn – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Муж Г.В. Робоча програма з навчальної дисципліни «Систематика вищих рослин»: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 10 с.
2. Муж Г.В. . Тестові завдання з навчальної дисципліни «Систематика вищих рослин»: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 24 с.
3. Муж Г.В. Поточні контрольні завдання із навчальної дисципліни «Систематика вищих рослин»: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 16 с.
4. Муж Г.В. Навчальна програма з навчальної дисципліни «Систематика вищих рослин»: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 8 с.
5. Муж Г.В. Методичне забезпечення згідно положень кредитно-модульної системи з навчальної дисципліни «Систематика вищих рослин»: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 18 с.
6. Муж Г.В. Модульні контрольні роботи з навчальної дисципліни «Систематика вищих рослин»: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 28 с.
7. Муж Г.В. Методичні рекомендації до самостійної та індивідуальної роботи студентів з навчальної дисципліни «Систематика вищих рослин»: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 10 с.
8. Муж Г.В. Методичні рекомендації до проведення лабораторних робіт з навчальної дисципліни «Систематика вищих рослин»: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 32 с.
9. Муж Г.В. Індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Систематика вищих рослин»: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 8 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Добровольський І. А. Ботаніка. Систематика нижчих і вищих рослин. / І.А. Добровольський, О.Л. Липа. – К.: Вища школа, 1975. – 398 с.
2. Липа О.Л. Систематика вищих рослин: Підручник / О.Л. Липа, В.А. Нечитайло. – К.: Вища школа, 1993. - 317 с.
3. Кучерява Л.Ф. Ботаніка. Вищі рослини. / В.А. Нечитайло, Л.Ф. Кучерява. – К.: Фітосоціоцентр, 2000. – 432 с.
4. Сапегин Л.М. Ботаника. Систематика вищих рослин. / Л.М. Сапегин. – Мн.: Дизайн ПРО, 2004. – 248 с.

Допоміжна

1. «Жизнь растений» / Под общ. ред. А.Л. Тактаджяна. – В 6-ти томах. - М.: Просвещение, 1974-1982.
2. Айкхорн С. Современная ботаника. / П. Рейн, Р. Эверт, С. Айкхорн – В 2-х томах. – М.: Мир, 1990.
3. Терлецький В.К. Археогоніати. Систематика рослин. / В.К. Терлецький – К.: ІСДО, 1990. – 116с.
4. Уранов А.А. Ботаника. Систематика рослин. / Н.А. Комарницький, Л.В. Кудряшов, А.А. Уранов – М.: Просвещение, 1975. – 608 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.botany.kiev.ua/journals.htm>.
2. <http://www.ebdb.ru>
3. <http://arhivknig.com>
4. <http://ru.similarsites.com>
5. <http://www.twirpx.com/files/biology/botany/bryology>
6. <http://www.bibliolink.ru>
7. <http://botanika.su>